

MINISTERSTWO GOSPODARKI

**OCENA SYTUACJI
W HANDLU ZAGRANICZNYM
W 2014 ROKU**
(na podstawie danych wstępnych GUS)

DEPARTAMENT
STRATEGII I ANALIZ

Warszawa, marzec 2015 r.

Misją Ministerstwa Gospodarki

jest stworzenie najlepszych w Europie warunków prowadzenia działalności gospodarczej.

Spis treści

Synteza	5
1. Koniunkturalne uwarunkowania zmian obrotów towarowych w 2014 roku	6
2. Zmiany obrotów w przekroju geograficznym	9
3. Zmiany obrotów w przekroju towarowym	16
4. Projekcja obrotów towarowych na rok 2015	20

Synteza

W 2014 r. eksport towarów z Polski wzrósł o 5,2%, osiągając wartość 163,1 mld EUR. Natomiast import wyniósł 165,6 mld EUR i był o 5,5% wyższy niż w roku 2013. W rezultacie deficyt obrotów towarowych osiągnął 2,4 mld EUR, czyli poziom o ok. 460 mln EUR wyższy niż w roku 2013.

W 2014 roku, inaczej niż w kilku poprzednich latach, **zdecydowanie lepsze wyniki eksportu osiągnięto z rynkami rozwiniętymi gospodarczo (gdzie eksport wzrósł o 7,7%, do ok. 136,8 mld EUR),** niż z rynkami słabiej rozwiniętymi (gdzie wywóz spadł o 5,8%, do ok. 26,4 mld EUR). Jednocześnie **nadwyżka obrotów z rynkami rozwiniętymi gospodarczo osiągnęła 28,4 mld EUR, czyli powiększyła się o 5 mld EUR,** natomiast deficyt z rynkami słabiej rozwiniętymi wyniósł 30,9 mld EUR, czyli pogłębił się o prawie 5,5 mld EUR.

Wywóz do UE – będącej odbiorcą 77% sprzedaży zagranicznej Polski – zwiększył się w 2014 roku o 8,1% (do 125,8 mld EUR). Wolniejszy wzrost po stronie importu z UE przełożył się na powiększenie nadwyżki wymiany z tą grupą państw o 4,3 mld EUR, do 28,8 mld EUR.

Wśród ważniejszych partnerów eksportowych Polski w UE, najszybciej wzrósł wywóz do: Łotwy (o 23,4%), Hiszpanii (o 15,5%), Niemiec (o 10,6%), Włoch (o 10%), Belgii (o 7,8%) oraz Niemiec (o 9,5%).

Najważniejsze towary dominujące w eksporcie do UE to: *części i pojazdy samochodowe* (11,4 mld EUR), *meble* (6,4 mld EUR), *aparatura odbiorcza dla telewizji* (3,6 mld EUR) oraz *aparatura do telefonii i telegrafii przewodowej* (2,8 mld EUR).

Notowany w 2014 r. spadek sprzedaży do **szerokiej grupy rynków rozwijających się wynikał ze zmniejszenia eksportu do WNP (o 16,8%, do ok. 12,8 mld EUR),** w tym do Rosji o 14%, na Ukrainę o 27% i na Białoruś o 11,9%. Jednocześnie import z tej grupy rynków spadł o 3,2% (do 21,2 mld EUR), w tym z Rosji o 8,7%. W rezultacie deficyt obrotów z WNP wyniósł 8,4 mld EUR, czyli pogłębił się w stosunku do poprzedniego roku o prawie 1,9 mld EUR.

Względnie szybko natomiast wzrosła sprzedaż na inne niż WNP rynki rozwijające się – o 7,4%, do 13,6 mld EUR. Szczególnie dynamicznie w tej grupie państw zwiększył się eksport do Algierii (blisko 2-krotnie), Zjednoczonych Emiratów Arabskich (o 48%), Arabii Saudyjskiej (o 36,7%), Hongkongu (o 17,1%), Singapuru (o ok. 12%) oraz Indii (o 11,3%).

W przekroju towarowym szybko zwiększył się eksport **wyrobów przemysłu lekkiego (o 11,8%)** oraz dominujących w polskich obrotach towarowych, **wyrobów elektromaszynowych (o 6,3%).** Z drugiej strony w 2014 r. odnotowano wyhamowanie wywozu artykułów rolno-spożywczych, których sprzedaż, inaczej niż w dwóch poprzednich latach, zwiększyła się wolniej niż przeciętnie, tj. o 4,5%.

W 2014 r. pogorszenie salda obrotów odnotowano w przypadku 5 grup towarowych, w tym największe w wymianie wyrobami: chemicznymi (pogłębienie deficytu o ponad 0,7 mld EUR, do ok. 6,5 mld EUR), metalurgicznymi (przekształcenie nadwyżki ok. 650 mln EUR w deficyt ok. 1,5 mln EUR), przemysłu lekkiego (zwiększenie deficytu o 640 mln EUR, do prawie 2,7 mld EUR)..

Z drugiej strony **poprawa bilansu nastąpiła w wymianie artykułami rolno-spożywczymi** (zwiększenie nadwyżki o ok. 440 mln EUR, do prawie 6,6 mld EUR).

1. Koniunkturalne uwarunkowania zmian obrotów towarowych w 2014 roku

W generalnie optymistycznych projekcjach koniunktury światowej prezentowanych przez międzynarodowe ośrodki analityczno-prognostyczne na początku ubiegłego roku przewidywano, że znaczące ożywienie globalnej gospodarki odnotowane w II półroczu 2013 roku będzie kontynuowane w roku 2014 i 2015, głównie za sprawą wzrostu aktywności w gospodarkach wysoko rozwiniętych. Zakładano, wówczas, że wzrost produktu globalnego przyspieszy z 3% w roku 2013 do 3,7% w roku 2014 oraz do około 4% w roku 2015.

Obserwowane wówczas duże ożywienie popytu finalnego w gospodarkach dojrzałych - było głównie efektem odbudowy zapasów. Na rynkach wschodzących i rozwijających się główną siłą napędową ożywienia był eksport, podczas, gdy popyt wewnętrzny, z wyjątkiem Chin, utrzymywał się na niskim poziomie. Na przełomie 2013 i 2014 r. w gospodarkach rozwiniętych zanotowano złagodzenie warunków finansowania, a także nastąpiły dalsze obniżki premii za ryzyko finansowania długu rządowego w gospodarkach strefy euro, dotkniętych kryzysem. Odmienne na rynkach wschodzących – tam zostały utrzymane zaostrzone warunki finansowania.

W optymistycznych projekcjach IMF ze stycznia 2014 r. przewidywano przyspieszenie wzrostu gospodarki światowej z 3% w roku 2013 do 3,7% w roku 2014. Projekcja przyspieszenia wzrostu gospodarczego w USA z 1,9% w roku 2013 do 2,8%, w 2014 r. opierała się głównie na założeniu wyraźnego ożywienia popytu wewnętrznego. Zakładano również wówczas, że strefa euro ostatecznie upora się z recesją i wejdzie na ścieżkę ożywienia gospodarczego i osiągnie w roku 2014 wzrost PKB w wysokości 1% oraz na poziomie 1,4% w roku 2015. Jednocześnie przewidywano, że tempo wzrostu poszczególnych krajów strefy będzie poważnie zróżnicowane. W gospodarkach działających pod presją zadłużenia i wynikających stąd napięć zakładano jedynie niewielki wzrost, jakkolwiek w niektórych przypadkach, np. dla Hiszpanii projekcje były bardziej optymistyczne. Biorąc pod uwagę łatwiejszy dostęp do kredytów bankowych w Wielkiej Brytanii oraz wzrost zaufania inwestorów i konsumentów na tym rynku, przewidywano, że tamtejsza gospodarka wzrośnie w latach 2014–2015 o ok. 2,4%.. Tempo wzrostu gospodarek wschodzących i rozwijających się zakładano na poziomie 5,1% w roku 2014 i 5,4% w 2015. Wzrost w Chinach znacząco się ożywił w II półroczu 2013 r., dzięki przyspieszeniu inwestycji, jakkolwiek brano pod uwagę, że spowolnienie wzrostu kredytów i wzrost kosztów kapitału może powstrzymać to zjawisko.

Styczniowe projekcje IMF na 2014 rok, zostały w trakcie ubiegłego roku czterokrotnie skorygowane. Kolejne ich aktualizacje dokonane w kwietniu, lipcu, październiku oraz ostatecznie pod koniec 2014 r. z reguły korygowały na niekorzyść pierwotne projekcje wzrostu gospodarczego na większości rynków i ugrupowań. Wzrost produktu globalnego w 2014 r. prognozowany pierwotnie na poziomie 3,7% został w połowie roku obniżony do 3,4%, a ostatecznie w prognozie jesiennej do 3,3%. Na tym spowolnieniu zaważyło pogorszenie perspektyw wzrostu PKB w gospodarkach wysoko rozwiniętych, gdzie pierwotnie prognozowany wzrost o 2,2% został już w połowie roku obniżony do 1,8%.. Podobna korekta (o 0,4 pkt. proc.) okazała się niezbędna w odniesieniu do gospodarki USA, gdzie pierwotna projekcja wzrostu PKB na poziomie 2,8% została w lipcu poddana radykalnej korekcie do 1,7%, która okazała się jednak nazbyt głęboka w świetle wyraźnego ożywienia gospodarki amerykańskiej w II półroczu. Ostatecznie wzrost gospodarczy w 2014 roku wyniósł tam 2,4%..

Pierwotne, bardzo ostrożne, prognozy wzrostu gospodarczego strefy euro, szacowane na poziomie 1%, zostały w świetle obiecujących wyników I półrocza podwyższone w kwietniu do poziomu 1,2%. Jednak już w lipcu prognozę obniżono do 1,1%, a ostatecznie wzrost gospodarczy strefy nie przekroczył 0,8%. Projekcje wzrostu gospodarczego dla Niemiec, tj. głównego rynku eksportowego Polski ewoluowały z poziomu 1,6% w styczniu 2014 r. do 1,7% w kwietniu, a nawet do 1,9% w lipcu, ale ostatecznie wzrost

PKB wyniósł 1,5%. Zachowawcza projekcja wzrostu PKB Francji (czwartego rynku eksportowego Polski), na poziomie 0,9% została już w połowie roku uznana za zbyt optymistyczną i skorygowana do 0,7%, ale ostatecznie i takie tempo wzrostu okazało się zawyżone (o 0,3%). Przewidywane pierwotnie przełamanie recesji w gospodarce Włoch i osiągnięcie wzrostu na poziomie 0,6% okazało się również mało realistyczne w kontekście ostatecznie odnotowanego, dalszego spadku PKB tego kraju o 0,4%. W tym kontekście należy podkreślić, że rzeczywiście osiągnięte w 2014 r. tempo wzrostu gospodarczego w Wielkiej Brytanii, tj. na drugim co do wielkości (po Niemczech) rynku eksportowym Polski okazało się w przeciwieństwie do większości rynków unijnych, wyższe niż przewidywano w projekcji IMF prezentowanej na początku 2014 r.

Negatywna korekta pierwotnej (styczeniowej) projekcji wzrostu gospodarczego na rynkach wschodzących i rozwijających się okazała się jeszcze głębsza niż w przypadku rynków rozwiniętych. Zakładany w projekcji styczeniowej wzrost PKB na tych rynkach w tempie 5,1%, okazał się o 0,7 pkt. proc. wyższy niż w rzeczywistości. Zaważyła na tym w decydującej mierze poważnie zawyżona pierwotna prognoza wzrostu gospodarczego WNP, zwłaszcza Rosji. Prognozowany w styczniu 2014 r. wzrost PKB krajów WNP w wysokości 2,6% okazał się zawyżony aż o 1,7 pkt. proc., a w odniesieniu do Rosji pierwotna projekcja na poziomie 2% została zawyżona przynajmniej o 1,4 pkt. proc.

Natomiast pierwotne prognozy wzrostu wschodzących gospodarek azjatyckich (na poziomie 6,7%) okazały się jedynie nieznacznie, tj. o 0,2 pkt. proc. zawyżone w porównaniu z rzeczywistymi wynikami, a w przypadku Chin pierwotna projekcja wzrostu PKB, na poziomie 7,5% okazała się tylko nieznacznie (o 0,1 pkt. proc.) wyższa niż w rzeczywistości.

Wolumen importu w gospodarkach rozwiniętych, który w projekcji IMF – prezentowanej na początku 2014 r. miał wzrosnąć o 3,4%, a wg projekcji z kwietnia, lipca i października nawet o 3,5-3,7% ostatecznie wyniósł tylko 3%. W gospodarkach wschodzących i rozwijających się rzeczywisty wzrost wolumenu importu był wprawdzie o 0,6 pkt. proc. wyższy niż w gospodarkach rozwiniętych, jednak okazał się zdecydowanie, tj. o 2,3pkt,proc. niższy od przewidywań prezentowanych na początku roku. Ewolucję prezentowanych przez IMF projekcji wzrostu gospodarczego kluczowych dla Polski rynków eksportowych na rok 2014 zawarto w tabeli nr 1.

O kolejnych zmianach *in minus* projekcji wzrostu gospodarczego w gospodarce światowej zdecydowały m.in. następujące niekorzystne uwarunkowania:

- nadmierny nawis zapasów zgromadzonych w roku 2013 i wymagających redukcji w I półroczu 2014 r., a także wyjątkowo ostra zima, która w konsekwencji spowodowała osłabienie popytu i ostry spadek eksportu po jego dynamicznym wzroście w IV kw. 2013 r.;
- znaczne spowolnienie popytu wewnętrznego w Chinach na skutek polityki rządu zmierzającej do ograniczenia wzrostu kredytów oraz do obniżenia aktywności na rynku nieruchomości;
- ostre i postępujące w miarę rozwoju konfliktu geopolitycznego pogorszenie sytuacji gospodarczej Rosji oraz Ukrainy i osłabienie popytu wewnętrznego.

Konsekwencje przedkryzysowego boomu, a następnie kryzysu, nadal kładły się cieniem na zdolności szeregu gospodarek do ostatecznego wejścia na ścieżkę wzrostu gospodarczego. Rynki wschodzące są na etapie dostosowawczym do niższego tempa wzrostu niż osiągały w okresie boomu przedkryzysowego oraz ożywienia pokryzysowego. Generalnie, osiągnięte w roku 2014 tempo wzrostu stało się w znacznej mierze zależne od specyfiki poszczególnych gospodarek. Z jednej strony stabilne wyceny kapitału oraz redukcja spreadów wpłynęła na poprawę nastrojów na rynkach finansowych, co nie przełożyło się jednak na aktywizację inwestycji, które zwłaszcza w gospodarkach dojrzałych, pozostały na niskim poziomie. Z drugiej strony wzrosły napięcia geopolityczne. Jakkolwiek dotychczas

mają one charakter regionalny, to jednak istnieje niebezpieczeństwo rozszerzenia się ich destruktywnego wpływu na dalsze rejony.

Na globalną sytuację gospodarczą oraz poszczególnych regionów i ugrupowań oraz weryfikację prognoz wpływ miały również takie czynniki jak:

1. Załamanie cen na rynku ropy naftowej, które w krótkim czasie w ostatnich miesiącach 2014 r. obniżyły się o ok. 55%. Spadek ten częściowo wynikał z nieoczekiwanego zmniejszenia się popytu w szczególności w kilku największych gospodarkach, jak również rynkach wschodzących. Skutkowało to również spadkiem cen na rynku metali. Podstawowy wpływ na załamanie się cen ropy naftowej miał czynnik podażowy, związany z decyzją OPEC utrzymania dotychczasowego poziomu produkcji, mimo ciągłego wzrostu podaży ze strony innych producentów nie wchodzących w skład organizacji, w tym w szczególności USA.
2. Pogłębiające się zróżnicowanie w tempie wzrostu między największymi gospodarkami skutkowało aprecjacją dolara o ok. 6% w wyrażeniu realnym w ostatnich miesiącach 2014 r. i odwrotnym procesem w odniesieniu do euro i jena. Podlegały one deprecjacji odpowiednio o 2% i 8%. Znaczącemu osłabieniu podlegały waluty wielu rynków wschodzących, w tym w szczególności tych bazujących na eksporcie surowców.
3. Wzrosły stopy procentowe i koszty ryzyka na wielu rynkach wschodzących, w szczególności tych związanych z eksportem surowców. Proces ten dotyczył w szczególności obligacji z wysoką stopą zwrotu i innych papierów wartościowych powiązanych z cenami surowców energetycznych. Spadły stopy zwrotu długoterminowych obligacji rządowych na wielu rynkach krajów wysoko rozwiniętych. W odróżnieniu od tej sytuacji globalne indeksy giełdowe wyrażone w walutach narodowych pozostawały w zasadzie bez większych zmian.

Tabela 1. Zmiany PKB na świecie i wybranych rynkach w 2014 roku i na początku roku 2015 (evolucja prognoz MFW, %)

	I/14	IV/14	VII/14	X/14	I/15	
Świat	3,7	3,6	3,4	3,3	3,3	
Rynki rozwinięte	2,2	2,2	1,8	1,8	1,8	
USA	2,8	2,8	1,7	2,2	2,4	
Strefa euro	1,0	1,2	1,1	0,8	0,8	
Niemcy	1,6	1,7	1,9	1,4	1,5	
Francja	0,9	1,0	0,7	0,4	0,4	
Włochy	0,6	0,6	0,3	-0,2	-0,4	
Wielka Brytania	2,4	2,9	3,2	3,2	2,6	
Kanada	2,2	2,3	2,2	2,3	2,4	
Pozostałe rozwinięte	3,0	3,0	3,0	2,9	2,8	
Rynki wschodzące	5,1	4,9	4,6	4,4	4,4	
WNP	2,6	2,3	0,9	0,8	0,9	
Rosja	2,0	1,3	0,2	0,2	0,6	
Wschodzące rynki Azji	6,7	6,7	6,4	6,5	6,5	
Chiny	7,5	7,5	7,4	7,4	7,4	
Wolumen handlu (towarów i usług) import	Rynki rozwinięte	3,4	3,5	3,5	3,7	3,0
	Rynki rozwijające się	5,9	5,2	4,7	4,4	3,6

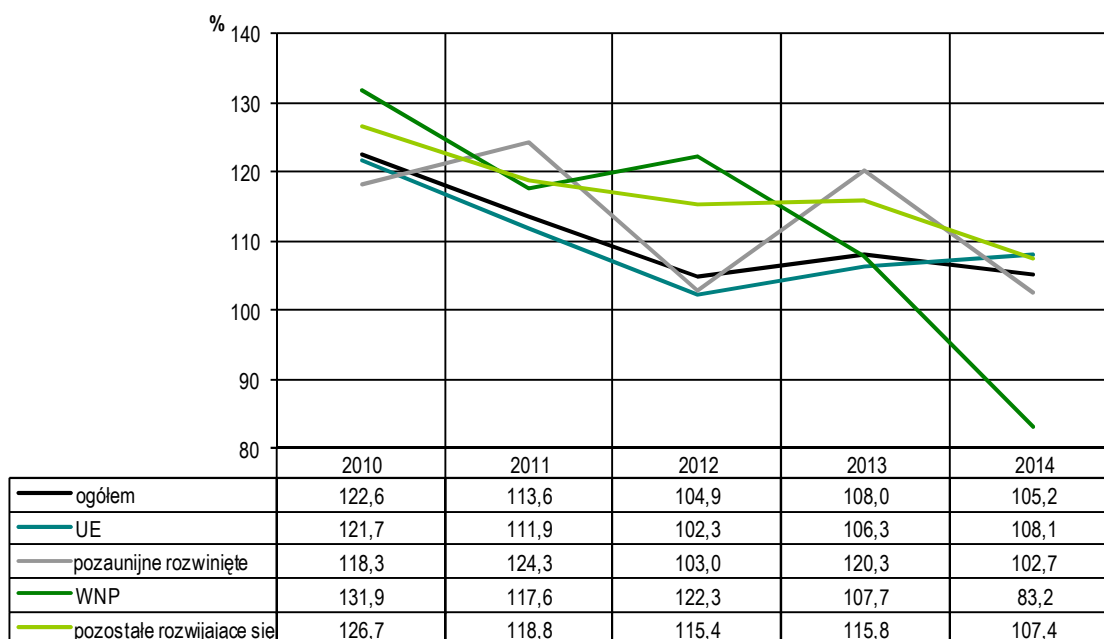
Źródło: DSA MG na podstawie danych Międzynarodowego Funduszu Walutowego

2. Zmiany obrotów w przekroju geograficznym

W 2014 roku, inaczej niż w kilku poprzednich latach, zdecydowanie lepsze wyniki eksportu osiągnięto z rynkami rozwiniętymi gospodarczo, niż z rynkami słabiej rozwiniętymi.

W 2014 r. sprzedaż na rynki rozwinięte zwiększyła się w o 7,7% (do prawie 136,8 mld EUJR), czyli o 2,5 pkt. proc. szybciej niż w skali ogólnej i jednocześnie nieznacznie szybciej niż przed rokiem. Z kolei import z tych rynków wzrósł o 4,6 pkt. proc., co oznacza przyspieszenie w porównaniu z rokiem 2013 r. o 0,5 pkt. proc. Przełożyło się to na dalszą poprawę salda obrotów z rynkami rozwiniętymi, tj. o 5 mld EUR, do 28,4 mld EUR.

Wykres 1. Dynamika polskiego eksportu do wybranych grup rynków w latach 2010-2014 (rok poprzedni = 100)

Źródło: DSA MG na podstawie danych GUS

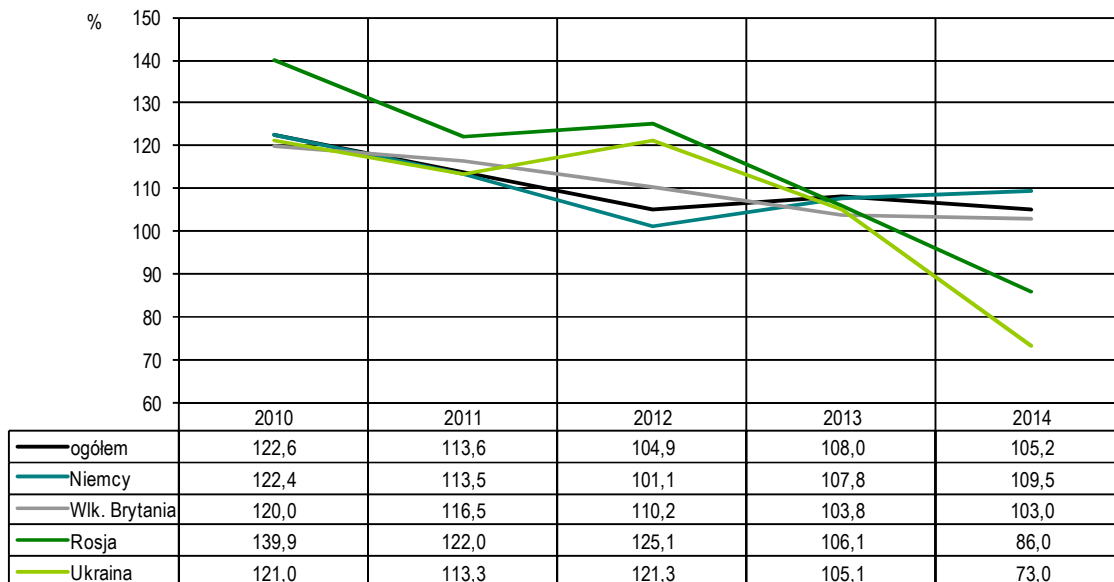
Relatywnie szybki wzrost wywozu na rynki rozwinięte wynikał z dynamicznego zwiększenia sprzedaży do UE, tj. o 8,1%, do blisko 125,8 mld EUR. Wśród państw unijnych została odwrócona, występująca w poprzednich latach, tendencja do szybszego wzrostu wywozu towarów na rynki UE spoza strefy euro. W 2014 r. wywóz do strefy euro wzrósł bowiem o 9,4% (do 87,4 mld EUR), czyli o 3,8 pkt. proc. szybciej niż przed rokiem, podczas gdy do pozostałych państw UE o 5,5% (do ok. 38,4 mld EUR) wobec 7,8% w 2013 r.

Spośród ważniejszych rynków UE najszybciej wzrósł eksportu do/na:

- Łotwę – o 23,4% (tj. o ok. 310 mln EUR), do 1,6 mld EUR;
- Hiszpanii – o 15,5% (tj. o ok. 535 mln EUR), do prawie 4 mld EUR;
- Szwecji – o 11,1% (tj. o ok. 470 mln EUR), do prawie 4,7 mld EUR;
- Rumunii – o 11% (tj. o 255 mln EUR), do prawie 2,6 mld EUR;
- Niderlandów – o 10,6% (tj. o ok. 650 mln EUR), do 6,8 mld EUR;
- Włoch – o 10% (tj. o 666 mln EUR), do prawie 7,4 mld EUR;
- Węgier – o 9,6% (o ok. 380 mln EUR), do 4,3 mld EUR oraz
- naszego głównego partnera handlowego, Niemiec - o 9,5% (o 3,7 mld EUR), do 42,6 mld EUR.

Szybciej niż w skali ogólnej zwiększył się także wywóz do Belgii (o 7,8%, do 3,7 mld EUR), Republiki Czeskiej (o 7,4%, do 10,3 mld EUR) oraz Francji (o 5,5%, do 9,2 mld EUR).

Wykres 2. Dynamika polskiego eksportu do wybranych rynków w latach 2010-2014
(rok poprzedni = 100)

Źródło: DSA MG na podstawie danych GUS

Wśród państw UE, spadki eksportu odnotowano w przypadku 4 z nich, tj. do:

- Bułgarii – o 4,1%, do 720 mln EUR;
- Luksemburga – o 1,4%, do ok. 170 mln EUR;
- Danii – o 1,3%, do 2,6 mld EUR oraz
- na Litwę – o 0,9%, do 2,3 mld EUR.

Import z UE wzrósł w tempie zbliżonym do średniego, tj. o 5,6% (do prawie 97 mld EUR), przy czym – analogicznie jak w przypadku eksportu – wyraźnie szybciej z rynków strefy euro (o 6,2%, do 76,2 mld EUR), niż z pozostałych unijnych (o 3,7%, do 20,7 mld EUR).

W rezultacie nadwyżka wymiany z UE wyniosła 28,8 mld EUR w 2014 r., czyli powiększyła się w stosunku do roku 2013 r. o 4,3 mld EUR, w tym z rynkami strefy euro o 3 mld EUR (do prawie 11,2 mld EUR) oraz z pozostałymi unijnymi o blisko 1,3 mld EUR (do 17,6 mld EUR).

Wzrost importu odnotowano w przypadku 24 rynków UE, w tym wśród ważniejszych z nich, najszybszy z:

- Belgii – o 10,1% (tj. o 365 mln EUR), do prawie 4 mld EUR;
- Włoch – o 7% (o ok. 585 mln EUR), do 8,9 mld EUR;
- Niemiec – o 6,9% (o 2,3 mld EUR), do 36,4 mld EUR;
- Austrii – o 6% (o ok. 170 mln EUR), do blisko 3 mld EUR oraz
- Danii – o 6% (o 116 mln EUR), do 2 mld EUR.

Natomiast zmniejszenie przywozu nastąpiło z:

- Hiszpanii – o 1,7%, do 3,3 mld EUR;
- Słowacji – o 1,3%, do 3,1 mld EUR oraz
- Węgier – o 0,5%, do 2,6 mld EUR.

Wspomniana wcześniej poprawa salda z UE na poziomie 4,3 mld EUR została wygenerowana dzięki korzystnym zmianom bilansu obrotów z 18 rynkami UE, w tym w szczególności z:

- Niemcami, gdzie nadwyżka wzrosła o prawie 1,4 mld EUR, do 6,2 mld EUR;
- Hiszpanią, w wymianie z którą dodatnie saldo zwiększyło się o 590 mln EUR, do ok. 670 mln EUR;
- Republiką Czeską, gdzie dodatni bilans obrotów wzrósł o 520 mln EUR, do prawie 4,4 mld EUR;
- Niderlandami, w obrotach z którymi nadwyżka zwiększyła się o ok. 475 mln EUR, do 545 mln EUR;
- Szwecją, gdzie dodatnie saldo zwiększyło się o ok. 0,4 mld EUR, do prawie 1,7 mld EUR.

Z relatywnie szybkim wzrostem obrotów z UE kontrastują wyniki handlu z pozaunijnymi rynkami rozwiniętymi gospodarczo, gdzie eksport wzrósł o 2,7% (do ok. 11 mld EUR), czyli prawie 2-krotnie wolniej niż w skali ogólnej, a jednocześnie aż 7,5-krotnie wolniej niż w roku 2013 r., a import spadł o 3,5% (do ok. 11,4 mld EUR), podczas gdy przed rokiem wzrósł o 8,4%.

Notowane w 2014 r. wyraźne wyhamowanie wywozu do ww. grupy państw było rezultatem jego spadku do krajów EFTA (o 3,5%, do niespełna 4,3 mld EUR), w tym do Norwegii aż o 9,7%, do 2,8 mld EUR. W przypadku rynku norweskiego wynikało to ze zmniejszenia sprzedaży najważniejszych w eksporcie *statków, łodzi oraz konstrukcji pływających* (o ponad 20%), *pojazdów nieszynowych oraz ich części i akcesoriów* (o 9,2%) oraz *kotłów, maszyn i urządzeń mechanicznych oraz ich części* (o 20,8%). Z drugiej strony wśród krajów EFTA relatywnie szybko wzrósł wywóz m.in. do Szwajcarii, tj. o 9,1%, do 1,4 mld EUR.

Zdecydowanie korzystniej niż z państwami EFTA, kształtował się eksport do pozostałych rynków rozwiniętych (wzrost o 7,1%, do 6,7 mld EUR). W głównej mierze zadecydowało o tym dynamiczne zwiększenie sprzedaży towarów do Kanady (o 25,2%, do 950 mln EUR), Australii (o 24,3%, do ok. 480 mln EUR) oraz RPA (o 10,8%, do ok. 510 mln EUR). Wyniki te zdołały zawiązać skompensować spadek wywozu do USA (o 0,5%, do 3,6 mld EUR) oraz Japonii (o 3,2%, do ok. 490 mln EUR).

Jak już wcześniej wspomniano import z całej grupy pozaunijnych rynków rozwiniętych zmniejszył się w 2014 r. o 3,5%, co było konsekwencją jego głębokiego spadku z EFTA (o 13,8%, do 3,7 mld EUR), bowiem z pozostałych rozwiniętych odnotowano jego niewielki wzrost (o 2,4%, do 7,6 mld EUR).

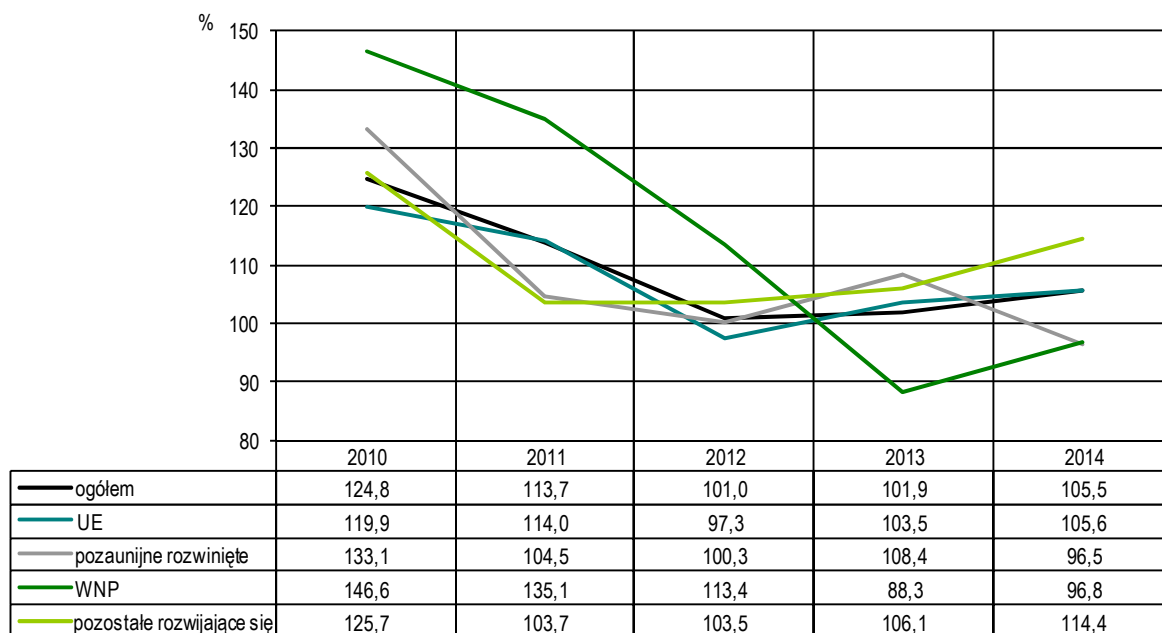
Odnotowane w 2014 r. wyniki obrotów z całą grupą państw rozwiniętych (poza UE) przełożyły się na redukcję notowanego w 2013 r. deficytu o 0,7 mld EUR, do ok. 360 mln EUR. Złożyło się na to z jednej strony zwiększenie nadwyżki wymiany z krajami EFTA o ok. 440 mln EUR (do 550 mln EUR), z drugiej zaś zmniejszenie ujemnego bilansu obrotów z pozostałymi rynkami rozwiniętymi (o ok. 270 mln EUR, do ok. 915 mln EUR).

Wśród całej grupy państw rozwiniętych spoza UE największą poprawę salda odnotowano w wymianie z:

- Norwegią, gdzie zdecydowanie głębszy spadek importu (o 22,2%), niż eksportu przełożył się na zwiększenie nadwyżki o ok. 355 mln EUR, do 0,5 mld EUR;
- Kanadą, gdzie w rezultacie dynamicznego wzrostu eksportu, przy jednocześnie nieznacznym zwiększeniu importu (o 1,8%), dodatni bilans zwiększył się o ok. 185 mln EUR, do 645 mln EUR;
- Stanami Zjednoczonymi, w obrotach z którymi odnotowano głębszy spadek importu (o 2,5%) niż eksportu (o 0,5%), co zaowocowało redukcją deficytu o ok. 85 mln EUR, do ok. 440 mln EUR.

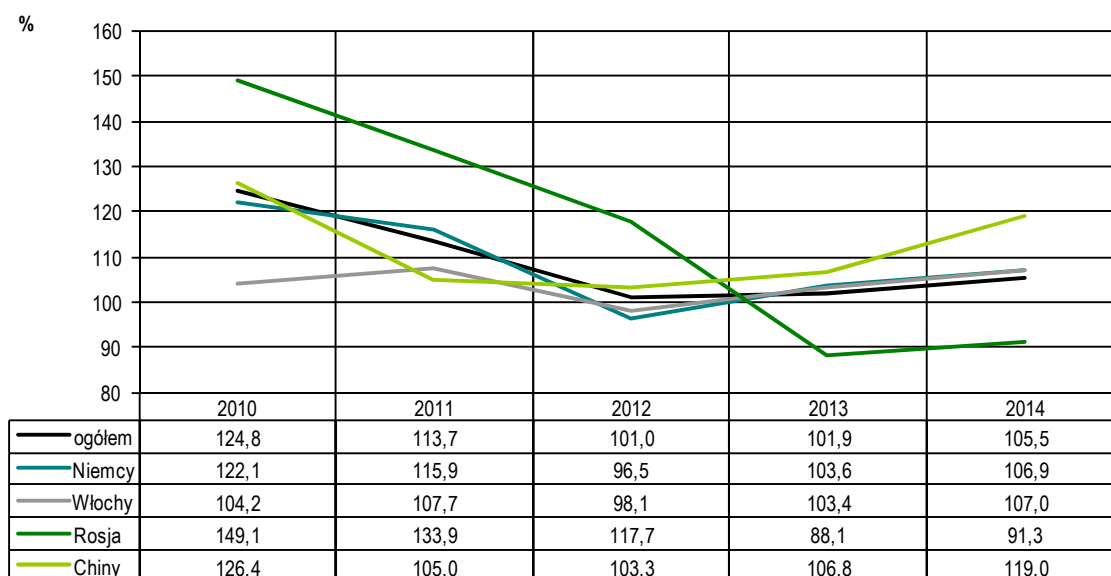
Zdołało to z nadwyżką skompensować pogorszenie bilansu wymiany z Japonią, w obrotach, z którą zmniejszenie wywozu o 3,2%, przy szybkim wzroście przywozu przełożyło się na pogłębienie ujemnego salda o ok. 225 mln EUR, do 1,9 mld EUR.

Wykres 3. Dynamika polskiego importu z wybranych grup rynków w latach 2010-2014 (rok poprzedni = 100)

Źródło: DSA MG na podstawie danych GUS

Wykres 4. Dynamika polskiego importu z wybranych rynków w latach 2010-2014 (rok poprzedni = 100)

Źródło: DSA MG na podstawie danych GUS

W 2014 r. szczególnie niekorzystne wyniki obrotów odnotowano z rynkami rozwijającymi się i słabiej rozwiniętymi. Po wzroście eksportu do tej grupy państw w 2013 r. o 11,2%, kolejny rok przyniósł jego zmniejszenie o 5,8%, do 26,4 mld EUR. Z drugiej strony wyraźnie przyspieszył import z tych rynków (do 7,2%, do 57,2 mld EUR), podczas gdy przed rokiem notowano jego spadek na poziomie 2%. Przełożyło się to na pogłębienie i tak pokaźnego deficytu wymiany, tj. o prawie 5,5 mld EUR, do 30,9 mld EUR w 2014 r.

Za notowane w 2014 r. zmniejszenie wywozu na rynki słabiej rozwinięte odpowiadał jego głęboki spadek do WNP, tj. o 16,8% (do 12,8 mld EUR), w tym do Rosji o 14% (7 mld EUR), na Ukrainę o 27% (do 3,1 mld EUR) oraz na Białoruś o 11,9% (do 1,6 mld EUR).

W przypadku eksportu do Rosji, spadki dotknęły wszystkich (poza mało znaczącymi skórami) grup towarowych, w tym: artykułów rolno-spożywczych o 30% (tj. o prawie 0,4 mld EUR) oraz wyrobów elektromaszynowych o ok. 15% (tj. o blisko 0,5 mld EUR).

Na Ukrainę najbardziej załamał się wywóz: *pojazdów nieszynowych oraz ich części i akcesoriów* (o ponad połowę), *maszyn i urządzeń elektrycznych oraz ich części* (o ok. 30%), *różnych wyrobów przemysłowych* (o ok. 30%) oraz *kotłów, maszyn i urządzeń mechanicznych i ich części* (o 24%).

Spadek odnotowano także po stronie importu z rynków WNP, z tym że był on ponad 5-krotnie łagodniejszy niż po stronie eksportu (tj. o 3,2%, do poziomu 21,2 mld EUR). Za zmniejszenie przywozu z tej grupy rynków odpowiadał wyłącznie jego spadek z Rosji (o 8,7%, do 17,4 mld EUR), bowiem z pozostałych krajów WNP notowano jego wzrost, w tym z Białorusi o 7,8%, a z Ukrainy o 1,9%.

Zmniejszenie importu z Rosji wynikało ze spadku dominujących w przywozie produktów mineralnych (o ponad 9%). Należy jednak pamiętać, że przywóz tych produktów jest kreowany przez niezbędny import surowców energetycznych, a przy względnie stabilnym od lat wolumenie ich importu, jego skala w wymiarze wartościowym zależy bezpośrednio od cen światowych, które w roku 2014 r. wyraźnie spadły, do poziomu najniższego od 2010 r. W roku ubiegłym średniomiesięczna cena ropy wyniosła 99 USD za baryłkę, czyli zmniejszyła się w stosunku do 2013 r. o ok. 9%.

W 2014 r. deficyt wymiany z WNP wyniósł 8,4 mld EUR, czyli poziom o 1,9 mld EUR wyższy niż przed rokiem. Było to głównie rezultatem wyraźnego pogorszenia salda z Ukrainą (o ok. 1,2 mld EUR), Kazachstanem (o ok. 870 mln EUR) oraz Białorusią (o ok. 260 mln EUR). Nie zdołały tego skompensować korzystne zmiany salda w obrotach z Rosją, gdzie występujący przed rokiem deficyt został zredukowany o ok. 515 mln EUR, do ok. 10,4 mld EUR.

Odnutowane w 2014 r. zmiany salda w obrotach z ważniejszymi rynkami WNP zdecydowały z jednej strony o uplasowaniu Rosji na 4. pozycji (za Niemcami, Hiszpanią i Czechami) wśród państw z którymi Polska odnotowała największą poprawę salda, z drugiej zaś o uplasowaniu Ukrainy i Kazachstanu odpowiednio na 2. i 3. miejscu (zaraz za Chinami) na liście krajów, z którymi saldo pogorszyło się najbardziej.

Szybciej niż w skali ogólnej zwiększył się eksport na pozostałe rynki rozwijające się (spoza WNP), tj. o 7,4%, do 13,6 mld EUR, jakkolwiek był to wzrost ponad 2-krotnie wolniejszy niż przed rokiem. Z drugiej strony wyraźnie zwiększył się i tak pokaźny import z nich, tj. o 14,4% (do prawie 36,1 mld EUR) wobec wzrostu o 6,1% w roku 2013. W rezultacie pogłębiło się ujemne saldo wymiany z tą grupą rynków – o 3,6 mld EUR, do ok. 22,5 mld EUR.

Wśród ważniejszych partnerów z grupy rynków słabiej rozwiniętych spoza WNP najbardziej pogorszył się bilans obrotów z:

- Chinami, gdzie dynamiczne przyspieszenie i tak wysokiego importu (o 19%, do 17,4 mld EUR), przy dużo skromniejszym wzroście eksportu (o 5,6%, do ok. 1,7 mld EUR), zdecydowało o pogłębieniu ujemnego bilansu wymiany o 2,7 mld EUR, do 15,7 mld EUR;
- Republiką Korei, w obrotach z którą odnotowano głęboki spadek eksportu (o ok. 30%, do ok. 380 mln EUR) oraz wzrost importu o 3,3% (do prawie 3,3 mld EUR), co przełożyło się na zwiększenie deficytu o ok. 270 mln EUR, do prawie 2,9 mld EUR;

- Brazylią, gdzie w wyniku spadku wywozu (o 9,5%, do 395 mln EUR), przy jednoczesnym dynamicznym zwiększeniu importu (o 24,4%, do 865 mln EUR), deficyt obrotów pogłębił się o ok. 210 mln EUR, do 470 mln EUR;
- Turcją, z której przywóz zwiększył się o 10,7% (do 2 mld EUR), a wywóz zaledwie o 1,9% (do 2,3 mld EUR) i w konsekwencji dodatnie saldo zmniejszyło się o 150 mln EUR, do ok. 325 mln EUR;
- Indiami, w wymianie z którymi wywóz zwiększył się o 11,3% (do ok. 410 mln EUR), przywóz o 15,5% (do blisko 1,3 mld EUR), a deficyt obrotów pogłębił się o ok. 130 mln EUR, do ok. 860 mln EUR.

Przedstawionych powyżej niekorzystnych zmian nie zdołała skompensować poprawa salda wymiany z następującymi państwami:

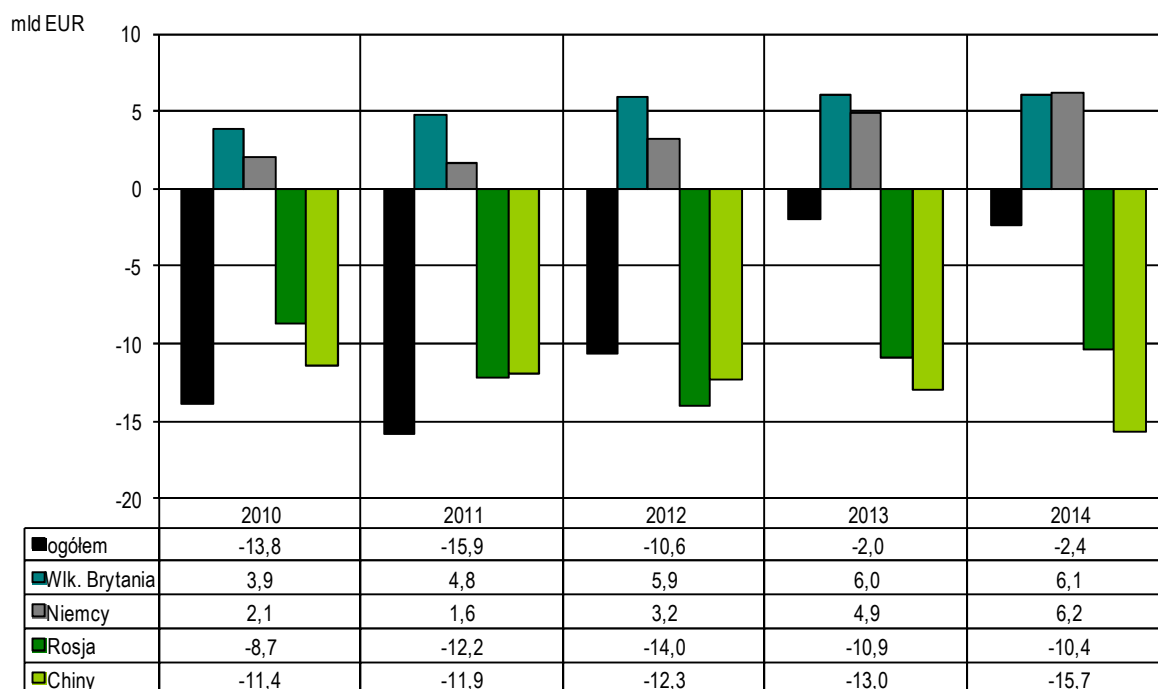
- Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi, gdzie w konsekwencji wyższego zwiększenia eksportu (o 48%, do ok. 840 mln EUR), niż importu o 42,6% (do ok. 120 mln EUR), nadwyżka wzrosła o ok. 235 mln EUR, do ok. 720 mln EUR;
- Algierią, gdzie w rezultacie dynamicznego zwiększenia eksportu (blisko 2-krotnego, do 0,5 mld EUR) oraz zdecydowanie wolniejszego wzrostu importu (o nieznacznie ponad 20%, do ok. 43 mln EUR), dodatnie saldo zwiększyło się o ok. 235 mln EUR, do ok. 460 mln EUR;
- Arabią Saudyjską, w obrotach z którą odnotowano zwiększenie sprzedaży aż o 36,7% (do ok. 520 mln EUR) oraz jednoczesny głęboki spadek przywozu (o ok. 40%, do ok. 45 mln EUR), co przełożyło się na zwiększenie nadwyżki o 170 mln EUR, do ok. 475 mln EUR;
- Singapurem, gdzie wzrost eksportu o ok. 12% (do ok. 620 mln EUR), przy spadku importu o ok. 4,5% (do ok. 680 mln EUR), zaowocował redukcją deficytu o ok. 0,1 mld EUR, do ok. 60 mln EUR.

Wykres 5. Saldo polskich obrotów towarowych z wybranymi grupami rynków w latach 2010-2014 (w mld EUR)

Źródło: DSA MG na podstawie danych GUS

Wykres 6. Saldo polskich obrotów towarowych z wybranymi rynkami w latach 2010-2014 (w mld EUR)

Źródło: DSA MG na podstawie danych GUS

Syntetyczną prezentację zmian struktury geograficznej obrotów w roku 2014 na tle roku 2013 oraz ich wpływ na zmianę salda przedstawiono w załączniku nr 1.

3. Zmiany obrotów w przekroju towarowym

W 2014 r. nie nastąpiły większe zmiany w strukturze towarowej obrotów handlu zagranicznego.

Tabela 2. Zmiany struktury towarowej obrotów towarowych w 2014 r.

Kod CN	Grupy towarowe/sekcje	2014			2014	
		Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import
		mln EUR			%	
	POLSKA OGÓŁEM	163 126,2	165 572,6	-2 446,4	100	100
	ARTYKUŁY ROLNO-SPOŻYWCZE	16 877,2	10 217,2	6 660,0	13,4	10,5
I	ZWIERZĘTA ŻYWE; PRODUKTY POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO	5 538,7	3 301,3	2 237,4	4,4	3,4
II	PRODUKTY POCHODZENIA ROŚLINNEGO	2 942,4	2 296,8	645,6	2,3	2,4
III	TŁUSZCZE, OLEJE POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO I ROŚLINNEGO	538,7	639,6	-100,9	0,4	0,7
IV	GOTOWE ARTYKUŁY SPOŻYWCZE	7 857,4	3 979,5	3 877,9	6,3	4,1
	PRODUKTY MINERALNE	5 534,5	3 058,0	2 476,5	4,4	3,2
V	PRODUKTY MINERALNE	5 534,5	3 058,0	2 476,5	4,4	3,2
	WYROBY PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO	17 524,2	22 533,8	-5 009,6	13,9	23,2
VI	PRODUKTY PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO I PRZEMYSŁÓW POKREWNYCH	8 291,8	12 355,4	-4 063,6	6,6	12,7
VII	TWORZYWA SZTUCZNE I WYROBY Z NICH; KAUCZUK I WYROBY Z KAUCZUKU	9 232,4	10 178,4	-946	7,3	10,5
	SKÓRY	526,2	599,4	-73,1	0,4	0,6
VIII	SKÓRY; WYROBY Z NICH; ART. PODRÓŻNE, TORBY ,POJEMNIKI	526,2	599,4	-73,1	0,4	0,6
	WYROBY PRZEMYSŁU DRZEWNO-PAPIERNICZEGO	6 319,0	4 770,3	1 548,7	5	4,9
IX	DRZEWO I WYROBY Z NIEGO; WYROBY Z KORKA, SŁOMY, ESPARTO; WYR. KOSZYKARSKIE	2 983,1	893,2	2 089,9	2,4	0,9
X	ŚCIER DRZEWNY LUB Z INNEGO WŁÓKNISTEGO MAT. CELULOZOWEGO; PAPIER I TEKSTURA	3 335,9	3 877,1	-541,2	2,6	4
	WYROBY PRZEMYSŁU LEKKIEGO	5 191,7	3 611,0	1 580,6	4,1	3,7
XI	MATERIAŁY I WYROBY WŁÓKIENNICZE	4 581,2	3 251,3	1 329,8	3,6	3,3
XII	OBUWIE, NAKRYCIA GŁOWY, PARASOLE, LASKI, PIÓRA, SZTUCZNE KWIATY	610,5	359,7	250,8	0,5	0,4
	WYROBY CERAMICZNE	3 259,6	1 536,9	1 722,7	2,6	1,6
XIII	WYROBY Z KAMIENI GIPSU, CEMENTU, AZBESTU, MIKI ITP; WYROBY CERAMICZNE, SZKŁO	2,518,1	1 345,3	1 172,7	2	1,4
XIV	PERŁY; METALE I KAMIEŃ SZLACHETNE I POŁSZLACHETNE; SZTUCZNA BIŻUTERIA	741,6	191,6	550	0,6	0,2
	WYROBY METALURGICZNE	13 858,1	12 921,5	936,6	11	13,3
XV	WYROBY NIESZLACHETNE I WYROBY Z METALI NIESZLACHETNYCH	13 858,1	12 921,5	936,6	11	13,3
	WYROBY PRZEMYSŁU ELEKTROMASZYNOWEGO	47 777,4	35 347,7	12 429,6	38	36,5
XVI	URZĄDZENIA MECHANICZNE I ELEKTRYCZNE; DO REJESTRACJI I ODBIORU DŹWIĘKU	30 283,5	21 135,8	9 147,7	24,1	21,8
XVII	POJAZDY, STATKI POWIETRZNE, JEDNOSTKI PLYWAJĄCE I WSPÓLDZIAŁ. URZĄDZENIA	16 225,3	12 413,3	3 812,0	12,9	12,8
XVIII	PRZYRZĄDY, APARATY OPTYCZNE, KINEMATOGRAF., POMIAROWE, MEDYCZNE, ZEGARKI, IN	1 268,6	1 798,6	-530	1	1,9
	WYROBY RÓŻNE I POZOSTAŁE	8 899,6	2 377,9	6 521,70	7,1	2,5
XIX	BRÓŃ I AMUNICJA; CZĘŚCI I AKCESORIA	26,3	39,1	-12,7	0	0
XX	WYROBY RÓŻNE	8 803,7	1 873,1	6 930,6	7	1,9
XXI	DZIEŁA SZTUKI, PRZEDMIOTY KOLEKCJONERSKIE	2,6	3,5	-1	0	0
XXII	POZOSTAŁE	67	462,2	-395,2	0,1	0,5

Źródło: DSA MG na podstawie danych GUS

Największy udział w polskiej wymianie towarowej z zagranicą, zarówno po stronie eksportu jak i importu mają **wyroby przemysłu elektromaszynowego**. W 2014 r. stanowiły 39,7% w eksporcie oraz 36,5% w imporcie. Eksport tych produktów zwiększył się o 6,3% osiągając poziom 64,8 mld EUR.

Szczególnie szybki wzrost nastąpił w eksporcie urządzeń mechanicznych i elektrycznych. Eksport w tej grupie zwiększył się o 9,9%, osiągając poziom 40,2 mld EUR i udział w całym polskim eksporcie 24,6%. Najszybciej przy tym wzrósł wywóz maszyn i urządzeń elektrycznych o 12,6%, przekraczając poziom 19,2 mld EUR. Nieznaczny wzrost o 0,3% wystąpił natomiast w grupie pojazdów i jednostek pływających. Eksport osiągnął tu wartość 22,6 mld EUR i udział w eksporcie globalnym 13,9%. Po dynamicznym wzroście w roku 2013 o przeszło 31%, w 2014 roku w eksporcie *statków, łodzi i konstrukcji pływających* wystąpił jedynie 1,8% wzrost do poziomu 4,2 mld EUR, co stanowiło 2,6% łącznego wywozu z Polski.

Import wyrobów elektromaszynowych zwiększył się w tym czasie o 6,9%, do poziomu 60,5 mld EUR. Ich udział w polskim imporcie osiągnął 36,5%. Największy udział w polskim imporcie wyrobów elektromaszynowych – podobne jak w eksporcie – mają urządzenia mechaniczne i elektryczne. Wartość przywozu osiągnęła tu 39,5 mld EUR i udział 23,8% w całym imporcie. Najszybszy wzrost odnotowano w przypadku *przyrządów, narzędzi i aparatury pomiarowej* o 8,9%, do ponad 3,7 mld EUR (tj. 2,2% przywozu ogółem).

Wyniki osiągnięte w obrotach wyrobami elektromaszynowymi przełożyły się na powstanie dodatniego salda w wysokości 4,3 mld EUR, tj. jedynie o 0,1 mld EUR niższego niż w roku 2013. Podstawowy wpływ na wysokość salda miała sytuacja w grupie pojazdów i jednostek pływających, gdzie saldo dodatnie wyniosło 5,3 mld EUR.

Eksport drugiej pod względem wartości w polskim eksporcie (z udziałem 13,9%) grupy **wyrobów przemysłu chemicznego** w roku 2014 osiągnął poziom ponad 22,7 mld EUR, co oznacza wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim o 3,8%. Szybciej niż przeciętnie dla całej grupy zwiększył się wywóz następujących pozycji:

- *tworzyw sztucznych i artykułów z nich* – o 4,0%, do przeszło 7,4 mld EUR, co stanowiło 4,5% łącznego polskiego eksportu;
- *produktów farmaceutycznych* – o 13,5%, do 2,7 mld EUR (tj. 1,7% eksportu ogółem) oraz
- *mydła, preparatów piorących, smarowych, do czyszczenia, itp.* – o 7,4%, do 1,6 mld EUR (0,9% eksportu).

Z drugiej strony spadł wywóz, stanowiących znaczącą część w eksporcie wyrobów chemicznych *kauczuku i wyrobów z kauczuku* – o 2,1%, do 3,9 mld EUR (2,4% eksportu ogółem).

W imporcie produktów chemicznych odnotowano wzrost o 5,6% (do poziomu 29,2 mld EUR). Największą część przywozu stanowiły *tworzywa sztuczne i artykuły z nich* oraz *produkty farmaceutyczne*, których przywóz zwiększył się odpowiednio o 6,7% (do 9,8 mld EUR) oraz 3,4% (do przeszło 4,4 mld EUR), a ich udziały w imporcie ogółem wyniosły odpowiednio 5,9% i 2,7%.

Deficyt w obrotach grupy wyrobów chemicznych zwiększył się o przeszło 722 mln EUR, do poziomu prawie 6,5 mld EUR. W największym stopniu złożyło się na to pogorszenie salda w następujących pozycjach:

- *tworzywa sztuczne i artykuły z nich*, gdzie deficyt zwiększył się o prawie 340 mln EUR, do przeszło 2,4 mld EUR;
- *chemia organiczna* – deficyt zwiększył się o prawie 400 mln EUR.

Poprawa sytuacji nastąpiła w grupie *produkty farmaceutyczne* – redukcja deficytu wyniosła 175 mln EUR, do 1,7 mld EUR.

W 2014 roku, mimo rosyjskiego embarga i w następstwie znacznego spadku na tym rynku, eksport **artykułów rolno-spożywczych** odnotował dalszy wzrost o 4,5% (r/r), osiągając wartość przeszło 21,3 mld EUR. Była to kontynuacja tendencji z lat poprzednich, kiedy to eksport tej grupy zwiększył się zdecydowanie szybciej niż pozostałych towarów, tj. o 11,5% w 2013 r. i o 17,5% w roku 2012.

Wśród produktów żywnościowych najwyższy wzrost został osiągnięty w eksporcie gotowych artykułów spożywczych, tj. o 7,5%, do blisko 9,8 mld EUR, stanowiących 6% łącznego eksportu z Polski. Wśród nich najważniejsze znaczenie miał eksport:

- *tytoniu i przetworów*. – który wzrósł o 26,6% (do ponad 1,9 mld EUR), a ich udział w łącznym wywozie stanowił 1,2%;
- przetworów ze zbóż, mąki lub mleka – zwiększył się o 17,2%, do 1,4 mld EUR (tj. 0,8% eksportu ogółem).

Wzrósł także eksport produktów pochodzenia zwierzęcego (o 2,7%, do ponad 6,8 mld EUR) oraz produktów pochodzenia roślinnego (o 1,5%, do 4,2 mld EUR), których udział w łącznym wywozie z Polski wyniósł odpowiednio 4,2% oraz 2,6%.

W tej pierwszej grupie największa część przypadała na wywóz *mięsa i podrobów jadalnych*, których eksport spadł o 1,2%, do 3,3 mld EUR oraz *produktów mlecznych, jaj ptasich, miodu naturalnego, itp.*, gdzie odnotowano wzrost na poziomie 9,7%, do prawie 2,1 mld EUR.

Z kolei wśród produktów pochodzenia roślinnego najszybciej wzrósł eksport *kawy, herbaty, przypraw* – o 24,5% (do 527 mln EUR) oraz *zbóż* – o 20,8%, do przeszło 1 mld EUR. Znacząca część przypada także na eksport *owoców* (przeszło 1,0 mld EUR) oraz *warzyw* (938 mln EUR). W obu tych grupach odnotowano jednak spadek, odpowiednio o 2% i 1,5%.

W ujęciu geograficznym osiągnięty w 2014 r. wzrost eksportu towarów rolno-spożywczych (o 920 mln EUR) wynikał w szczególności ze zwiększenia ich sprzedaży do: Francji (o ok. 270 mln EUR), Algierii (o 134 mln EUR), Arabii Saudyjskiej (o 112 mln EUR), Niemiec (o 100 mln EUR), Wielkiej Brytanii (o 90 mln EUR), Włoch (o prawie 90 mln EUR) oraz Hongkongu (o blisko 80 mln EUR).

Z drugiej strony największe spadki wywozu produktów żywnościowych odnotowano na rynek rosyjski (o 376 mln EUR) oraz na Ukrainę (o 100 mln EUR). Przełożyło się to jednocześnie na zdecydowany spadek Rosji na liście naszych najważniejszych odbiorców produktów rolno-spożywczych. O ile w roku 2013 Rosja na tej liście plasowała się na miejscu 3. (zaraz za Niemcami i Wielką Brytanią), z udziałem 6,2%, to w 2014 r. przesunęła się na miejsce 7., z udziałem 4,1%.

Wyraźny spadek sprzedaży produktów żywnościowych na rynek rosyjski (o 30%) był rezultatem głębokiego zmniejszenia wywozu produktów objętych embargiem (aż o ponad 45%, tj. o ok. 0,4 mld EUR).

Należy tutaj zaznaczyć, że w przypadku wielu towarów objętych embargiem niezrealizowany wywóz do Rosji został, nawet z nawiązką, skompensowany na innych rynkach, w tym unijnych oraz słabiej dotychczas wykorzystywanych i rozpoznanych rynkach afrykańskich i azjatyckich.

Wśród towarów żywnościowych objętych rosyjskim zakazem efektywnie udało się przekierować eksport m.in.:

- *wybranych warzyw, świeżych lub schłodzonych* (ich sprzedaż dynamicznie wzrosła m.in. do Niemiec, na Białoruś oraz do Włoch);
- *zamrożonego mięsa z bydła* (m.in. do Francji, Niemiec, Hongkongu, Włoch oraz Bułgarii);
- *zagęszczonego mleka i śmietany* (m.in. do Algierii, Chin, Włoch, na Kubę, do Nigerii oraz Meksyku) oraz
- *mięsa i podrobów jadalnych, z drobiu* (m.in. do Niemiec, Wielkiej Brytanii, Czech, Francji, Niderlandów, Beninu oraz Belgii).

Nie zmienia to jednak faktu, że w kilku grupach towarów rolno – spożywczych, zwłaszcza w przypadku owoców i warzyw, gdzie Rosja zajmuje czołowe miejsca wśród zagranicznych odbiorców, rosyjskie embargo stanowi dotkliwe uderzenie w dochody polskich producentów i eksporterów, którzy w stosunkowo krótkim czasie nie mogli dokonać skutecznej realokacji swojego eksportu.

Na liście towarów, których wywozu nie zdołano przekierować na inne rynki, są przede wszystkim **jabłka**. W całym roku 2014 eksport polskich jabłek na rynek rosyjski zmniejszył się aż o ok. 45%. Pomimo przyspieszenia ich sprzedaży m.in. na Białoruś, do Kazachstanu czy Rumunii, ich eksport w skali ogólnej spadł aż o ok. 25%.

Po stronie importu artykułów rolno-spożywczych zanotowany wzrost wyniósł 3,4% (do 14,8 mld EUR). Był więc nieco wolniejszy niż w ich eksporcie, co pozwoliło powiększyć nadwyżkę obrotów produktami żywnościowymi o przeszło 441 mln EUR, do prawie 6,6 mld EUR. W głównej mierze było to wynikiem zwiększenia nadwyżki w wymianie gotowymi produktami spożywczymi – o przeszło 340 mln EUR, do 3,8 mld EUR.

Eksport, stanowiących 10,7% polskiego eksportu **wyrobów metalurgicznych** osiągnął poziom ponad 17,4 mld EUR, a wobec poziomu sprzed roku był o 2,7% wyższy. W eksporcie dominujących w tej grupie *wyrobów z żeliwa i stali* odnotowano wzrost o 7,4%, do przeszło 5,5 mld EUR oraz *aluminium i wyrobów* o 11,2% do 2,1 mld EUR. Natomiast spadki nastąpiły w wywozie dwóch pozostałych głównych pozycji, tj. *żelaza, żeliwa i stali* (o 5,0%, do prawie 3,5 mld EUR) oraz *miedzi i wyrobów z miedzi* (o 10,1%, do 3,1 mld EUR).

Import wyrobów metalurgicznych zwiększył się o 6,8%, do 17,4 mld EUR, a nadwyżka obrotów tą grupą w wysokości 651 mln EUR w 2013 r. przekształciła się w deficyt 1,4 mln EUR.

W 2014 r. szybszy niż w skali ogólnej wzrost odnotowano w eksporcie **wyrobów przemysłu drzewno-papierniczego** (stanowiących 4,7% łącznego wywozu) oraz **wyrobów przemysłu lekkiego** (których udział w eksporcie stanowił 3,9%). Eksport tej pierwszej grupy osiągnął wartość 7,6 mld EUR i był o 6,7% wyższy niż w 2013 r., co wynikało głównie z dynamicznego wzrostu wywozu pozycji obejmującej *drewno i wyroby z drewna, węgiel drzewny* – o 8,4%, do 3,4 mld EUR (tj. 2,1% łącznego eksportu z Polski).

Import wyrobów drzewno-papierniczych wzrósł z kolei o 8,4%, do prawie 5,8 mld EUR, co stanowi 3,5% w imporcie ogółem. Przełożyło się to na nieznaczne powiększenie nadwyżki obrotów w tej grupie o ok. 1,8 mld EUR.

Natomiast wywóz **produktów przemysłu lekkiego** wzrósł o 11,8% (do prawie 6,3 mld EUR), co było głównie efektem wzrostu wywozu w głównych pozycjach tej grupy, tj.:

- *odzieży i dodatków odzieżowych z dzianin* – ich eksport wyniósł ponad 1,24 mld EUR (0,9% eksportu) i był wyższy o 11,5% niż przed rokiem;

- *odzieży i dodatków odzieżowych innych niż z dzianin*, których eksport wzrósł o 17,4%, do przeszło 1,9 mld EUR (1,2% eksportu ogółem) oraz
- *obuwia*– eksport tych towarów zwiększył się o 7,8%, do 780 mln EUR.

Zdecydowanie szybszy wzrost po stronie importu produktów przemysłu lekkiego (o 17,1%, do ponad 8,9 mld EUR) przełożył się na wzrost deficytu w obrotach tą grupą – o przeszło 640 mln EUR, do prawie 2,7 mld EUR.

Po bardzo korzystnych zmianach z punktu widzenia zrównoważenia naszej wymiany z zagranicą w obrotach **produktami mineralnymi** w 2013 r., kiedy to odnotowano redukcję deficytu o blisko 2,5 mld EUR, w roku 2014 zmiany były tu już nieznaczące. Było to rezultatem spadku wartości ich importu o 2,8% (do ok. 18,9 mld EUR). Eksport produktów mineralnych zmniejszył się w 2014 r. o 7%, osiągając prawie 7,0 mld EUR.

Wyroby ceramiczne (stanowiące 2,6% eksportu ogółem) odnotowały wzrost eksportu o 3,5%, do 4,2 mld EUR. Wzrost importu w tej grupie był znacznie wyższy – wyniósł 6,5% (do prawie 2,2 mld EUR). Nadwyżka wymiany wzrosła o 170 mln EUR, do 2,2 mld EUR.

W 2014 r. eksport **mebli** zajmujących jedną z czołowych pozycji w polskim eksporcie (z udziałem 5,6%) wzrósł o 13,3%, osiągając wartość przeszło 9,1 mld EUR. W obrotach tymi artykułami Polska osiąga znaczącą nadwyżkę, która wyniosła ponad 7,1 mld EUR i wobec poziomu sprzed roku była o prawie 0,7 mld EUR wyższa.

4. Projekcja obrotów towarowych na rok 2015

W 2015 r. na skutek istniejącej wciąż znacznej niepewności sytuacji geopolitycznej i gospodarczej w Europie, nie należy oczekiwać znacznej poprawy koniunktury w UE, a tym samym przyspieszenia wzrostu eksportu. Prognozuje się zatem, że w 2015 r. :

- **eksport wzrośnie o 5,5%, do poziomu ok. 172,1 mld EUR,**
 - **import wzrośnie o 5%, do poziomu ok. 173,9 mld EUR**
- i w rezultacie deficyt wyniesie ok. 1,8 mld EUR, czyli poziom o ok. 0,6 mld EUR niższy niż w 2013 r.**

Załącznik 1. Zmiany struktury geograficznej obrotów towarowych Polski w 2014 r. i ich wpływ na saldo wymiany

Grupy krajów / kraje	2014			2013			Zmiany salda względem 2013		
	Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Saldo	eksport	import	ogółem
							wzrost (+)	wzrost (-)	popr. (+)
	mIn EUR						spadek (-)	spadek (+)	pog. (-)
POLSKA OGÓŁEM, W TYM:	163 126	165 573	-2 446	154 994	156 978	-1 984	+8 132	-8 595	-462
KRAJE ROZWIĄTE GOSPODARCZO	136 756	108 324	28 432	126 989	103 568	23 421	+9 767	-4 756	+5 011
1. UNIA EUROPEJSKA	125 768	96 974	28 794	116 293	91 804	24 489	+9 475	-5 170	+4 304
1.1. KRAJE STREFY EURO	87 408	76 250	11 159	79 926	71 812	8 114	+7 482	-4 437	+3 045
NIEMCY	42 595	36 350	6 244	38 888	34 006	4 882	+3 707	-2 345	+1 363
FRANCJA	9 181	6 210	2 971	8 703	5 991	2 712	+478	-219	+258
WŁOCHY	7 358	8 939	-1 582	6 691	8 356	-1 665	+666	-583	+84
NIDERLANDY	6 800	6 256	545	6 151	6 080	71	+650	-176	+474
SŁOWACJA	4 143	3 076	1 067	4 091	3 117	974	+52	+41	+93
HISZPANIA	3 980	3 309	671	3 447	3 365	82	+533	+57	+590
BELGIA	3 690	3 986	-296	3 424	3 621	-197	+266	-365	-99
1.2. POZOSTAŁE KRAJE UE	38 360	20 724	17 635	36 367	19 991	16 375	+1 993	-733	+1 260
WIELKA BRYTANIA	10 378	4 256	6 122	10 079	4 109	5 970	+299	-147	+152
REPUBLIKA CZESKA	10 304	5 943	4 361	9 596	5 755	3 841	+708	-188	+520
SZWECJA	4 676	3 011	1 665	4 207	2 949	1 259	+468	-62	+406
WĘGRY	4 326	2 570	1 757	3 948	2 583	1 365	+378	+13	+392
2. POZOSTAŁE KRAJE ROZWIĄTE (POZA UE)	10 989	11 351	-362	10 696	11 765	-1 069	+293	+414	+707
STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI	3 626	4 068	-442	3 643	4 172	-529	-18	+104	+87
NORWEGIA	2 781	2 279	502	3 079	2 931	148	-298	+652	+354
SZWAJCARIA	1 391	1 318	73	1 275	1 215	60	+116	-102	+14
KANADA	950	307	643	759	301	458	+191	-5	+186
JAPONIA	492	2 361	-1 869	508	2 153	-1 644	-16	-208	-224
POZOSTAŁE KRAJE (POZA KRAJAMI ROZWIĄTYMI)	26 370	57 248	-30 878	28 005	53 410	-25 405	-1 635	-3 838	-5 474
1. WSPÓLNOTA NIEPODLEGŁYCH PAŃSTW	12 761	21 171	-8 410	15 329	21 862	-6 533	-2 568	+691	-1 877
ROSJA	7 005	17 389	-10 384	8 147	19 047	-10 901	-1 142	+1 659	+516
UKRAINA	3 143	1 703	1 440	4 307	1 670	2 637	-1 165	-32	-1 197
BIAŁORUŚ	1 605	633	972	1 821	587	1 234	-216	-46	-262
2. INNE KRAJE (BEZ ROZWIĄTYCH I WNP)	13 609	36 077	-22 468	12 676	31 547	-18 872	+933	-4 530	-3 597
TURCJA	2 338	2 015	324	2 294	1 819	475	+45	-196	-151
CHINY	1 684	17 402	-15 718	1 595	14 623	-13 029	+90	-2 778	-2 689
ZJEDNOCZONE EMIRATY ARABSKIE	841	121	720	568	85	483	+273	-36	+237
SERBIA	656	181	475	634	157	477	+21	-23	-2
ARABIA SAUDYJSKA	520	46	474	380	76	304	+139	+31	+170
REPUBLIKA KOREI	379	3 259	-2 880	546	3 155	-2 609	-167	-104	-272

Źródło: DSA MG na podstawie danych GUS

*Opracowano
w Zespole Analiz Handlu Zagranicznego
w Departamencie Strategii i Analiz
Kazimierz Miszczyk
Monika Walczak
Jerzy Rutkowski*

*Akceptowała
Aneta Piątkowska
Dyrektor Departamentu
Maria Szkutnicka-Pieniążek
Zastępca Dyrektora Departamentu*